

Přeprava zvířat na jatka a zásady přepravy

Ing. Iva Rašková

Zpracování živočišných produktů
4. ročník

2024/2025

Obsah

1 Přeprava zvířat na jatka

- Nakládání zvířat
- Způsob dopravy a přepravní podmínky
- Minimalizace ztrát úhynem a vydýcháním
- Snížení stresových faktorů
- Doba a načasování přepravy

2 Zásady přepravy zvířat

- Nákup zvířat ve stavu lačnosti
- Nákup zdravých zvířat
- Šetrný způsob pohánění
- Vázání velkých zvířat
- Povrch a rozdělení ložné plochy
- Nepřeplňování dopravního prostředku
- Rychlost dopravního prostředku

Přeprava zvířat na jatka

Dopravení zvířat na jatka je klíčovou částí masného průmyslu a má zásadní vliv na kvalitu masa. Tento proces zahrnuje několik kroků, od nakládání zvířat na rampu až po jejich přepravu do masokombinátu. Během této fáze je nutné minimalizovat stres, aby se zabránilo ztrátám na hmotnosti a zhoršení kvality masa.

Přeprava zvířat zahrnuje následující kroky

Přeprava zvířat zahrnuje následující kroky:

- 1 nakládání zvířat,
- 2 druh dopravy a přepravní podmínky,
- 3 minimalizaci ztrát úhynem a vydýcháním,
- 4 snížení stresových faktorů,
- 5 dobu a načasování přepravy.

Zásady při nakládání zvířat

Nakládání zvířat

- Zvířata se nakládají do dopravních prostředků pomocí nakládací rampy.
- Proces musí být prováděn opatrně, aby se minimalizoval stres a zranění.
- Rampa by měla mít protiskluzový povrch a mírný sklon pro snadný nástup.

Snížování stresových faktorů

- Hluk, neznámé prostředí, rychlé nebo násilné zacházení, mohou způsobit stres, který negativně ovlivňuje kvalitu masa.

Způsob dopravy a přepravní podmínky

Způsob dopravy

- Nejčastěji se pro přepravu zvířat využívají kamiony přizpůsobené pro různé druhy zvířat.
- Někdy se také používá železniční doprava nebo lodě pro dlouhé vzdálenosti.

Přepravní podmínky

- Zajistit dostatek prostoru, ventilaci a přístup k vodě.
- Doba přepravy by měla být co nejkratší.

Minimalizace ztrát v důsledku úhynu zvířat

Úhyn zvířat

- Během přepravy je důležité zabránit úhynu zvířat, ke kterému může dojít kvůli stresu, zranění nebo špatným podmínkám.
- I když jsou ztráty malé, mohou být významné, pokud nejsou dodržovány správné postupy.
- Míra úhynu je obvykle mezi 0,1 % až 0,5 %, ale může být vyšší při nepříznivých podmínkách.

Minimalizace ztráty na hmotnosti vydýcháním a výkaly

Celkové ztráty na hmotnosti během přepravy, které zahrnují úbytek vydýcháním a výkaly, se pohybují mezi 2 % až 3 %.

Úbytek na váze v podobě vydýchání

- Je způsoben vydýcháním a vypocováním (tj. voda a oxid uhličitý).
- Tyto ztráty se pohybují mezi 1 % až 2 % z celkové hmotnosti zvířat.

Úbytek na váze v podobě výkalů

- Ztráty hmotnosti prostřednictvím výkalů mohou představovat 0,5 % až 1 % z celkové hmotnosti zvířat.

Během přepravy dochází k řadě stresových faktorů

Hluk a vibrace

- Doprava může být hlučná a způsobovat vibrace, což jsou hlavní stresory pro zvířata.
- Neustálé vibrace a změny rychlosti vedou ke zvýšenému výdeji energie.

Teplota a vlhkost vzduchu

- Extrémní teploty a vlhkost mohou negativně ovlivnit zvířata.
- Přehřátí nebo podchlazení může vést ke stresu a úhynu.

Další stresové faktory během přepravy (1/2)

Hrubé zacházení

- Nešetrné zacházení se zvířaty zvyšuje stres, zranění a může vést k úhynu nebo snížení kvality masa.

Přeplněný dopravník

- Přeplněné vozidlo způsobuje stres, zranění a zvýšené riziko udušení.

Další stresové faktory během přepravy (2/2)

Nešetrný způsob jízdy

- Prudké brzdění a zatáčení způsobují stres a zranění zvířat.

Vznik nových skupin zvířat

- Míchání zvířat z různých skupin vede k boji o dominanci a stresu.

Doba a načasování přepravy

Doba a načasování přepravy

- Pro zvířata je velmi důležitá vhodná doba přepravy.
- Přeprava zvířat by měla probíhat brzy ráno nebo večer, kdy jsou nižší teploty a zvířata je lépe snáší.
- Plánování přepravy mimo špičku snižuje riziko zpoždění.
- Dodržování osvědčených postupů zajišťuje welfer zvířat a optimální kvalitu masa.

Obsah

1 Přeprava zvířat na jatka

- Nakládání zvířat
- Způsob dopravy a přepravní podmínky
- Minimalizace ztrát úhynem a vydýcháním
- Snížení stresových faktorů
- Doba a načasování přepravy

2 Zásady přepravy zvířat

- Nákup zvířat ve stavu lačnosti
- Nákup zdravých zvířat
- Šetrný způsob pohánění
- Vázání velkých zvířat
- Povrch a rozdělení ložné plochy
- Nepřepřehňování dopravního prostředku
- Rychlost dopravního prostředku

Zásady přepravy zvířat (1)

Přeprava zvířat na jatka vyžaduje dodržování určitých zásad, které zajišťují minimalizaci stresu, zranění a ztrát na hmotnosti, čímž se zajišťuje kvalita masa a welfare zvířat.

Zásady přepravy zvířat (2)

Níže jsou uvedeny zásady přepravy zvířat:

- ① nákup zvířat ve stavu lačnosti,
- ② nákup zdravých zvířat,
- ③ šetrný způsob pohánění,
- ④ vázání velkých zvířat,
- ⑤ povrch a rozdělení ložné plochy,
- ⑥ nepřepřehňování dopravního prostředku,
- ⑦ rychlost dopravního prostředku.

Nákup zvířat ve stavu lačnosti

Zvířata by měla být nakupována a přepravována ve stavu lačnosti, což znamená, že by neměla být krmena několik hodin před přepravou. Minimalizuje to riziko zažívacích potíží, ztrát na hmotnosti a kontaminace dopravního prostředku výkaly.

Doporučený čas lačnosti

Zvířata by se neměla krmit přibližně 12 až 24 hodin před porážkou. Toto doporučení platí pro většinu hospodářských zvířat (skot, prasata, drůbež).

Nenakupovat zvířata ve špatné kondici nebo nemocná

Zvířata ve špatné kondici, březí, zraněná nebo nemocná by neměla být nakupována ani přepravována. Taková zvířata jsou náchylnější k dalšímu zhoršení zdravotního stavu během přepravy, což může vést k jejich úhynu a snížení kvality masa.

Šetrný způsob pohánění

Občas se vyskytnou zvířata, která odmítají nastoupit do dopravního prostředku a proto musíme využít poháněcích pomůcek.

Pohánění zvířat by mělo být prováděno šetrně a klidně, bez použití násilí.

Použití vhodných pomůcek, jako jsou poháněcí desky nebo tyče s ochrannými kryty, elektrické poháněče minimalizují stres a zabraňují zranění zvířat.

Velká zvířata vázat

Při přepravě velkých zvířat, jako je skot nebo koně, by měla být zvířata vázána, aby se předešlo zraněním a byl zajištěn jejich stabilní postoj končetin během přepravy.

Vázání musí být provedeno opatrně, aby nedošlo k uškrcení nebo zranění zvířat.

Povrch a rozdělení ložné plochy

Ložná plocha dopravního prostředku musí být rovná a opatřená nekluzkým povrchem, aby zvířata během přepravy neklouzala a mohla stát stabilně, čímž se minimalizuje riziko pádů a zranění, což přispívá k udržení welfare zvířat.

Ložná plocha dopravního prostředku, by měla být rozdělena na více částí, aby se zabránilo příliš velké koncentraci zvířat na jednom místě.

Oddělení různých skupin zvířat sníží riziko boje a zlepší stabilitu během přepravy.

Nepřeplňovat dopravní prostředek

Dopravní prostředek nesmí být přeplněn, aby zvířata měla dostatek prostoru k pohybu a dýchání. Přeplnění vozidla zvyšuje riziko udušení, zranění a stresu, což negativně ovlivňuje zdraví zvířat a kvalitu masa.

Rychlost dopravního prostředku

Rychlost dopravního prostředku musí být přizpůsobena stavu vozovky a pohodlí zvířat. Důležité je jezdit plynule, vyhnout se prudkému brzdění a zrychlování, aby se minimalizoval stres.

Maximální rychlost

Doporučená maximální rychlost při přepravě zvířat je 60-80 km/h na rovných silnicích, a 40-50 km/h na méně kvalitních cestách.

Závěr

Dodržování těchto zásad je klíčové pro zajištění dobrého stavu zvířat a minimalizaci stresu.

Šetrné zacházení, správné nakládání a přeprava v optimálních podmínkách jsou nezbytné pro efektivní a etický provoz masného průmyslu.